

الأحكام الشرعية المتعلقة بالصيام

Правові положення, пов'язані з постом

Шейх Хайсам Сархан

القسم العلمي بمعهد السنة بإشراف الشيخ هيثم سرحان

Науковий відділ у Школі «Сунна»
під керівництвом шейха Хайсама Сархана

mahadsunnah.com

sarhaan.com

З ім'ям Аллага, Милостивого, Милуючого!

Пост (сиям) в арабській мові означає: помірність (імсак).

У шариатській термінології **піст** – це поклоніння Аллагу через утримання від їжі, пиття та інших порушуючих пост справ, від настання справжнього світанку до заходу сонця.

Стовпи посту:

1. Намір (ніят);
2. Помірність від усього, що порушує піст.

Види намірів для посту:

1. Намір для обов'язкового посту. В даному випадку людина має намір тримати піст з ночі, тобто до настання світанку. На місяць Рамадан достатньо наміритися на початку місяця. Місце наміру – серце, і його вимовляння вголос є нововведенням;
2. Намір для добровільного посту. У цьому випадку дозволяється взяти намір в будь-який час дня до тих пір, поки людина не вчинила дії, що порушують пост. Однак нагорода за пост починає зараховуватися з того моменту, як людина зробила намір.

Види посту:

1. Обов'язковий (Рамадан, пост-спокута та обітниця);
2. Добровільний (бажаний).

Умови, за яких пост стає обов'язковим:

1. Визнання Ісламу;
2. Розум;
3. Досягнення статевої зрілості (булюг). Що ж до дитини, який досяг віку розрізнення (тамйиз), його опікун спонукає його до дотримання посту;

4. Знаходження за місцем проживання. Тобто піст для мандрівника не є обов'язковим. Однак, якщо пост не є для нього скрутним, то краще для нього постити відповідно до того, як робив пророк, нехай благословить його Аллаг і вітає; також це краще з точки зору якнайшвидшого позбавлення відповідальності, також це легше для мусульманина і таким чином можна застати гідність цього місяця;
5. Здоров'я;
6. Відсутність у жінки менструації чи післяпологових кровотеч.

Стан хвороби поділяється на два види:

1. Хвороба, лікування якої не очікується. Сюди ж відноситься літня людина, яка не може тримати піст. Така людина не зобов'язана дотримуватися посту, проте за кожен день посту вона повинна нагодувати бідняка, або зібравши таку кількість бідняків, яка відповідає кількості днів у Рамадані, та нагодувавши їх усіх за один раз; або роздавши кожному бідняку по чверті са' іжі (що дорівнює обсягу 510 грамів гарного пшеничного зерна), також бажано щоб у їжі було м'ясо;
2. Хвороба, лікування якої очікується, однак утруднює дотримання посту. Сюди ж відносяться жінки, у яких менструація, післяпологові кровотечі, які також годують грудьми і мандрівники. Така людина відшкодовує пропущені дні посту, і тримає піст після одужання; якщо ж людина померла перш, ніж одужати, то обов'язок посту спадає з нього.

Настання місяця Рамадану визначається появою молодого місяця, або закінченням тридцятого дня місяця Шабана.

Дії, що порушують піст (виправдовується в них той, хто не знає, забув і вимушений):

1. Навмисне прийняття їжі чи пиття. Той, хто зробив це забувши, то його піст дійсний;
2. Статевий акт у денний час доби, тоді як піст є обов'язковим для нього. У такому разі людина зобов'язується обтяженим викупленням: звільнення раба, якщо ж не знайде такої

можливості, то дотримання посту протягом двох місяців поспіль, якщо ж не може, то годування шістдесяти бідняків;

3. Еякуляція (сім'явиверження), чи то через дотик, поцілунок, обійми тощо;
4. Те, що є заміною для їжі або пиття, як поживні ін'єкції. А що стосується неживчих ін'єкцій, то вони не порушують піст;
5. Виведення крові за допомогою хіджами (кровопускання). Щодо вилучення невеликої кількості крові, як, наприклад, для аналізу, то в даному випадку піст не порушується;
6. Навмисне викликання блювання;
7. Початок менструацій, або післяпологових кровотеч.

Бажані дії під час посту:

1. Сухур (передсвітанковий прийом їжі);
2. Відкладання сухуру ближче до світанку;
3. Поспіх при розговінні (відразу після заходу сонця);
4. Розговення непарною кількістю свіжих фініків, якщо їх немає, то - сушених, якщо немає і їх, то розговлятися слід ковтками води. Якщо немає нічого, чим можна перервати піст, то достатньо наміру в серці на переривання посту;
5. Вимова дуа (мольби) при розговінні та під час посту;
6. Часта роздача милостині (садака);
7. Ретельність у виконанні нічних молитв;
8. Читання Корану;
9. Здійснення Умри (малого паломництва до Дому Аллага в місті Мекка);
10. Сказати тій людині, яка свариться «Воістину, я – той, хто тримає піст»;
11. Старання застати ніч Приречення;
12. І'тікаф (перебування в мечеті) в останні десять днів Рамадану.

Не бажані дії (макрух) під час посту:

1. Надмірність у полосканні рота і носа (тобто. небажано вводити воду глибоко, щоб її не проковтнути);
2. Пробувати їжу на смак без потреби.

Тому хто тримає піст дозволяється (мубах):

Ковтати слину, пробувати їжу на смак за потреби (за умови, що нічого не буде проковтнуто), купатися, користуватися сіваком (паличкою для очищення ротової порожнини), умащуватися пахощами, охолоджуватися.

Тому хто тримає піст заборонено (харам):

Ковтання мокротиння (проте піст це не порушує), поцілунки (для того, чий піст може зіпсуватися від цього), порочні слова (сюди входить вчинення всього забороненого), невігластво (тобто дурість і відсутність м'якості), вісаль (продовження посту протягом двох та більше днів без розговіння).

Добровільний (додатковий) пост:

1. Дотримання посту протягом шести днів місяця Шауаль для того, хто довів до кінця піст місяця Рамадан. Краще постити ці дні поспіль, починаючи з другого дня;
2. Піст у день 'Арафа для того, хто не робить Хадж;
3. Піст у день 'Ашура (десятий день місяця Мухаррам) разом із дев'ятим та одинадцятим днем;
4. Піст у понеділок та четвер. І в понеділок – бажаніше;
5. Дотримання триденного посту щомісяця. І краще, якщо це будуть «білі дні» (дні повні): тринадцятий, чотирнадцятий і п'ятнадцятий дні (місячного) місяця;
6. Піст через день;
7. Піст у місяць Аллага– аль-Мухаррам;
8. Піст у перші дев'ять днів місяця Зуль-Хіджа;
9. Піст у місяць Ша'бан, проте не постячи весь місяць цілком.

Небажаний піст (макрух):

Є небажаним виділяти постом і тримати піст лише п'ятницю, або лише суботу, або лише неділю. Однак дозволено присвячувати один

із цих днів дотримання посту з певної причини, як наприклад цей день – день Арафа.

Заборонений піст:

1. Виділення місяця Раджаб постом;
2. Піст у день сумніву. Однак щодо того, хто дотримується якогось із видів добровільного регулярного посту, то немає проблем у його дотриманні;
3. Піст у дні двох свят;
4. Піст у дні ат-ташрик (три дні після Свята жертвопринесення), окрім випадку якщо паломник не зміг заколоти жертовну тварину (аль-хадій);
5. Піст протягом цілого року.

Бажана є безперервність при відшкодуванні посту, а також бажано поспішити почати відшкодовувати піст відразу після святкового дня. Також не можна відкладати відшкодування поста до наступного Рамадану. Якщо все ж таки людина відклала його до наступного Рамадану, то йому необхідно відшкодувати лише пропущені дні і не більше, проте відклавши відшкодування посту, він робить гріх.

Залят аль-Фітр (очисна милостиня після закінчення посту місяця Рамадан).

Залят аль-Фітр є обов'язковим для кожного, хто застав захід сонця в останній день Рамадану, будучи мусульманином і маючи надлишок у продовольстві розміром в один са' – більше, ніж потрібно на його основні потреби, а також на їжу йому та тим, кого він забезпечує, в день та ніч свята. Також бажано виплачувати залят аль-фітр за плід, який знаходиться в утробі матері.

Мета (мудрість) розпорядження залят аль-Фітр:

1. Спокута за недоліки, допущені під час посту (пустослів'я та погані промови);
2. Позбавлення бідняків від потреби у зверненні до людей за милостиною у святковий день.

Час видачі закят аль-Фітр:

1. Дозволений час: за день-два до свята;
2. Бажаний час: після здійснення ранкової молитви (фаджр) у день свята до святкової молитви;
3. Заборонений час: після святкової молитви.

Розмір закят аль-Фітр:

Са' основного людського продукту харчування (що дорівнює обсягу двох кілограмів та сорока грамів гарного пшеничного зерна). Закят аль-Фітр є недійсним, якщо його виплатити грошима.

Святкова молитва:

Є обов'язковою для всіх. Її час починається з того часу, як сонце піднялося від горизонту на висоту списа, і закінчується в момент, коли сонце знаходиться в зеніті. Якщо хтось її пропустив, то не відшкодує її. Сунною є виконання її в пустельній місцевості за межами поселень, проте можна здійснювати її і в мечеті. Перед виходом на молитву бажано з'їсти непарну кількість фініків. Також бажано очиститися, вмотитися пахощами, надіти найкращий одяг, піти в місце молитви однією дорогою, а повернутися – іншою. Також немає проблем у привітанні зі святом словами:

«Нехай прийме Аллаг від нас і від вас»

تقبل الله منا ومنكم

/Так'аббаля-Ллагу міна уа мінкум/

Також бажано вимовляти такбіри, починаючи з ночі перед святом, після кожної молитви до заходу сонця в день свята. Такбіри потрібно вимовляти так:

«Аллаг Великий, Аллаг Великий, немає божества, гідного поклоніння, крім Аллага, Аллаг Великий, Аллаг Великий, і Аллагу хвала!»

الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر والله الحمد

*/Аллагу акбар, Аллагу акбар, ля іляга илля-Ллаг, уа-Ллагу акбар,
Аллагу акбар, уа лі-Ллягі-ль-хямд/*

Опис святкової молитви:

Святкова молитва складається з двох ракатів, які відбуваються перед святковою проповіддю (хутбою). У першому ракаті, після вступного такбіра (такбіра аль-Іхрам) слід вимовити шість разів такбір (слова "Аллагу Акбар"). У другому ракаті слід вимовити п'ять такбірів після такбіра, який вимовляється при переході від першого ракату до другого (такбіра аль-Інткікаль), перш ніж почати читати Коран.